

Abdullah ÇAKMAK\*

## ULUSLARARASI KUDÜS SEMPOZYUMU (DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI) ADLI BİLİMSEL TOPLANTININ DEĞERLENDİRMESİ 23-24 EYLÜL 2017

### Sempozyum Değerlendirmesi

2016 ve 2017 yılı Kudüs'ün İslam Dünyası nezdinde daha iyi anlaşılmasına vesile olacak bir dizi seminer, panel, konferans ve sempozyumlara sahne oldu. Osmanlı Devleti'nin Kudüs'teki hâkimiyetinin 500. yılı ve Kudüs'ün İngiliz işgalinin 100. yılı olması bu etkinliklere farklı anlamlar kattı. Bu bağlamda Kudüs'ün statüsü sorunu ve Filistin meselesi üzerine kamuoyunun bilinçlendirilmesine ve akademik düzeydeki değerlendirmelere olan ihtiyaç bu etkinliklerin düzenlenmesini sağlamıştır. Bunlardan birisi 23-24 Eylül 2017 tarihlerinde İstanbul'da Burak Derneği, Ümraniye Belediyesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nin organize ettiği "Uluslararası Kudüs Sempozyumu (Dünü, Bugünü, Yarını)" idi.

İstanbul Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilen bu sempozyumu diğerlerinden ayıran özellik, programın özverili bir çalışmanın ürünü olduğunu gösteren yoğun bir izleyici kitlesinin katılımıdır. Ayrıca bununla da yetinilmeyerek dinleyicilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik Kudüs'e dair açılan

\* Uzm. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, İslam Tarihi Anabilim Dalı.

sergi ve oturumlar arasında gerçekleştirilen Kudüs ziyareti çekilişi takdire şayandı.

Açılış oturumu bu üç kurumun faaliyetlerini tanıtan sinevizyon gösterimi ile başlayıp akabinde protokol konuşmalarıyla devam edildi. Burak Derneği adına dernek başkanı Adem Yenihayat, Ümraniye Belediyesi adına Belediye Başkanı Hasan Can ve Medeniyet Üniversitesi adına Rektör Prof. Dr. M. İhsan Karaman konuşmalarını gerçekleştirdi. Son olarak Kudüs eski müftüsü şeyh İkrime Sabri ve sempozyumun gerçekleşmesinde büyük katkıları bulunan Prof. Dr. Ahmet Kavas'ın konuşmalarıyla protokol konuşmaları sonlandı. Bu konuşmalarda birçok dini yapıyı bünyesinde bulunduran Kudüs'ün Müslümanlar nazarında ayrı bir öneminin bulunduğuna ve işgal altında bulunan bu kent için uluslararası ve akademik düzeyde çalışmaların ortaya konulmasının gerekliliğine dikkat çekildi.

Açılış oturumunun ardından T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Arşiv Uzmanı Mustafa akıcı'nın büyük bir mesai harcayarak hazırladığı anlaşılan *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kudüs* adlı serginin katılımcılar tarafından ziyareti gerçekleştirildi. Osmanlı Kudüsü'nün aydınlatılmasında arşiv belgelerinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koyan bu sergi, "Arşivler, bir milletin hafızasıdır" sözünü Kudüs özelinde bir kez daha doğruladı.

Sempozyumda 13'ü Türk, 12'si yabancı -ekseriyeti Filistinli olmak üzere toplam 25 akademisyen ve uzman tebliğlerini sundu. İlk gün "Tarihte Kudüs" başlıklı birinci oturumda daha çok üç semavi dine göre Kudüs'ün yeri ve önemine değinildi. Burada oturum başlığının "Üç Semavi Dinde Kudüs" şeklinde olması kanaatimizce daha isabetli olacaktı. "Osmanlı Kudüsü I" başlıklı ikinci oturumda ise Osmanlı Devleti'nin Kudüs algısı ve yönetimi ile bu mukaddes şehri sahiplenme anlayışı konunun uzmanları tarafından tebliğ edildi. Hemen akabinde bu oturumun devamı mahiyetindeki "Osmanlı Kudüsü II" başlıklı üçüncü oturumda da Osmanlı medeniyetinin bir vakıf medeniyeti olduğunu ortaya koyan Kudüs'teki sultan vakıfları ve daha sonraki dönemlerde bu vakıfların karşılaştıkları sorunlar ele alındı. Sempozyumun ikinci günü "Osmanlı Kudüsü III" başlığı ile başladı. Bu oturumda Osmanlı döneminde Kudüs'te yürütölen imar ve restorasyon çalışmalarına dikkat çekildi. Oturumda ikinci sırada

konuşmasını gerçekleştiren Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Müdürü Menderes Velioğlu tarafından idareci olduğu kütüphanede gün yüzüne çıkardığı, Na'imî adlı müellife ait *Fezâil-i Kuds* adlı eserin muhteva tanıtımı yapıldı. Velioğlu ayrıca, bu eserin kendisi tarafından neşrinin tamamlandığı ve yakın bir zamanda basımının gerçekleşeceği müjdesini de akademi camiasına vermiş oldu. Beşinci oturum "Günümüz Kudüs'ü ve Hak İhlalleri" başlığı altında gerçekleştirildi. Oturumda Kudüs'te yaşayan Müslümanların haklarının ne olduğu ve İsrail işgalinin olumsuz etkileri bu coğrafyanın yetiştirdiği akademisyenler tarafından konuşuldu. "Küresel Gelecekte Kudüs ve Türkiye" başlıklı altıncı oturumda ise gelecekte Kudüs'te yaşanması öngörülen sorunlar ile bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin neler olduğu tartışıldı.

Değerlendirme ve Kapanış Oturumunu ise sempozyumu gerçekleştiren kurumların temsilcileri Burak Derneği Başkanı Adem Yenihayat, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Kavas ve Ümraniye Belediyesi Başkan Yardımcısı Mesut Özdemir gerçekleştirdi. İki gün boyunca süren sempozyum hakkındaki izlenimlerini aktaran konuşmacıların her biri sempozyumda emeği geçenlere, katılım sağlayan akademisyen, uzman ve dinleyicilere teşekkürlerini sundular. Bu sempozyumun bir başlangıç olduğunu ifade ederek Kudüs'ün Müslümanlarca öneminin ve orada yaşanan hak ihlallerinin her platformda dile getirilmesi temennisinde bulundular. İzleyicilere de söz hakkının tanındığı bu son oturumda son olarak sunulan tebliğlerin kalıcı hale gelmesi ve herkesin istifadesine sunulması maksadıyla kitap olarak 2017 yılı içerisinde basılacağı müjdesi de verildi.

Kudüs'ün dünü, bugünü ve yarınının konuşulduğu bu sempozyumda birkaç cümleyle değerlendirmeye çalıştığımız her biri birbirinden değerli tebliğler, gerek ilim dünyasına katkı sağlamak gerekse halkı doğru bilgilendirmek bakımından önemli bir görev üstlendiler. Ancak burada özellikle Türkiye'de Kudüs'e dair akademik çalışmaları bulunan ve dahası doktora çalışmalarını bu alan üzerine yapan yeterli sayıda akademisyenin davet edilmemiş olması farklı tecrübelerin aktarımı ve paylaşımı noktasında bir eksiklik olarak gözükmektedir.

Böyle bir sempozyumun gerçekleşmesinde maddi ve manevi büyük emek harcayan Burak Derneği, İstanbul Medeniyet Üniversitesi ve Ümraniye Belediyesi'ni tebrik eder, İslam âleminin büyük bir sorunu olan Kudüs'e dair çalışmalarının devam etmesini temenni ederiz. Programın akademi işlerinin yürüten Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa Selim Yılmaz ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Muhammed Tandoğan meslektaşlarımıza harcadıkları yoğun mesaiden dolayı ayrıca teşekkür ederiz.

Sempozyumdaki tebliğlerin özetlerine aşağıdaki linkten ulaşmak mümkündür.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup><http://www.medeniyet.edu.tr/documents/file/dosya/2017/09/kudus%20sempozyum%20kitapBASKI.pdf>